

Besluit op de lijkbezorging

(Tekst geldend op: 11-07-2013)

Besluit van 4 december 1997, houdende voorschriften ter uitvoering van de Wet op de lijkbezorging (Besluit op de lijkbezorging)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van Onze Minister van Binnenlandse Zaken van 17 juli 1997, nr. BW97/U1169 directoraat-generaal Openbaar Bestuur;

Gelet op de artikelen 9, 15, 32, 57, 66, 70, 78, 79 en 81, onderdeel 7°, van de Wet op de lijkbezorging;

De Raad van State gehoord (advies van 11 augustus 1997, nr. W04.97.0462);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Binnenlandse Zaken, mede namens Onze Ministers van Justitie en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport van 25 november 1997, directoraat-generaal Openbaar Bestuur;

Hebben goedgevonden en verstaan:

Paragraaf 1. Begripsbepalingen

Artikel 1

In dit besluit wordt verstaan onder:

- a. de wet: de Wet op de lijkbezorging;
- b. de Overeenkomst van Straatsburg: de overeenkomst inzake het vervoer van lijken van 26 oktober 1973 (Trb. 1975, 95);
- c. de Overeenkomst van Berlijn: de overeenkomst inzake het vervoer van lijken van 10 februari 1937.

Paragraaf 2. De verklaring van overlijden

Artikel 2

1. Het model van de verklaring van overlijden, bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de wet, af te geven door de behandelende arts, luidt als in bijlage I van dit besluit is aangegeven.
2. Het model van de verklaring van overlijden, bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de wet, af te geven door de gemeentelijke lijkschouwer, luidt als in bijlage II van dit besluit is aangegeven.

Paragraaf 3. De wijze van begraven

Artikel 3

1. Een lijk wordt begraven in een kist.
2. Begraving mag geschieden zonder kist, mits het lijk zich bevindt in een ander omhulsel. Dit omhulsel moet op het doel van begraving zijn afgestemd.

Artikel 4

1. Een kist of ander omhulsel wordt slechts voor begraving gebruikt indien deze is vervaardigd met toepassing van biologisch afbreekbare materialen die het doel van begraving niet belemmeren.
2. Het eerste lid is niet van toepassing ten aanzien van materialen die worden gebruikt voor handvatten en ornamenten voor zover die van buitenaf verwijderd kunnen worden en verbindingselementen als lijm, spijkers, schroeven, nieten of klemmen.

Paragraaf 4. De inrichting van een graf en de afstand tussen de graven onderling

Artikel 5

1. De afstand tussen de graven onderling bedraagt ten minste dertig centimeter.
2. Boven de kist of het omhulsel bevindt zich een laag grond van ten minste vijftien centimeter.
3. Ten hoogste drie lijken mogen boven elkaar worden begraven, mits boven elke kist of ander omhulsel een laag grond van ten minste dertig centimeter dikte wordt aangebracht, die bij een volgende begraafing niet mag worden geroerd. Ten aanzien van de bovenste kist of het bovenste omhulsel is het tweede lid van toepassing.
4. De graven bevinden zich ten minste dertig centimeter boven het niveau van de gemiddeld hoogste grondwaterstand.
5. Het derde en vierde lid zijn niet van toepassing op bestaande graven.

Artikel 6

De afstand van een graf tot de erfscheiding van de begraafplaats bedraagt ten minste één meter.

Artikel 7

1. De constructie van grafkelders, waaronder tevens wordt begrepen een graf in een bovengrondse constructie, is zodanig dat lucht tot de grafruimte kan toetreden en hieruit ook afgevoerd kan worden. De afvoer van lucht uit de grafruimte geschiedt op zodanige wijze dat daarvan geen hinder kan worden ondervonden.
2. Artikel 5 is niet van toepassing op grafkelders als bedoeld in het eerste lid.

Paragraaf 5. De wijze van crematie en de wijze van de registratie van crematie en van bestemming van de as

Artikel 8

1. Een lijk wordt gecremeerd in een kist.
2. Crematie mag geschieden zonder kist, mits het lijk zich bevindt in een ander omhulsel. Dit omhulsel moet op het doel van crematie zijn afgestemd.

Artikel 9

De crematie geschiedt op zodanige wijze, dat vermenging of verwisseling van de as met die van andere lijken niet mogelijk is.

Artikel 10

1. Het register, bedoeld in artikel 50, eerste lid, van de wet vermeldt:
 - a. de naam en voornamen van de overledene, datum en plaats van geboorte, datum en plaats van overlijden, alsmede het registratienummer van de asbus, dan wel, in het geval van een doodgeborene, de naam, datum en plaats van geboorte, alsmede het registratienummer van de asbus;
 - b. de bestemming die aan de as is gegeven;
 - c. de naam en het adres van de persoon die de bestemming van de as heeft aangegeven;
 - d. de plaats van bestemming van de as;
 - e. in het voorkomende geval, de naam en het adres van de persoon aan wie de asbus ter beschikking is gesteld;
 - f. in het voorkomende geval, de naam en het adres van de houder van het crematorium of van de houder van de plaats van bijzetting waar de asbestemming zal plaatsvinden.
2. Het register, bedoeld in artikel 65, eerste lid, van de wet vermeldt:
 - a. de naam en voornamen van de overledene, onderscheidenlijk de naam van de doodgeborene, alsmede het registratienummer van de asbus;
 - b. de naam en het adres van de houder van het crematorium waar de crematie heeft plaatsgevonden;
 - c. de plaats van bijzetting van de asbus;
 - d. in het voorkomende geval, de plaats van bestemming van de as;
 - e. in het voorkomende geval, de naam en het adres van de persoon aan wie de asbus ter beschikking is gesteld.

Paragraaf 6. Vervoer van lijken naar en uit Nederland

Artikel 11

1. Het vervoer van een lijk uit Nederland naar een staat die eveneens partij is in de Overeenkomst van Straatsburg geschiedt ongehinderd, mits bij het lijk aanwezig is het laissez-passer voor lijken, bedoeld in artikel 3 van die overeenkomst, afgegeven door de burgemeester van de gemeente waar betreffende de overledene of doodgeborene een akte in het register van overlijden is ingeschreven.
2. Het vervoer naar Nederland van een lijk, afkomstig uit een staat die eveneens partij is in de Overeenkomst van Straatsburg geschiedt ongehinderd, mits bij het lijk aanwezig is het laissez-passer voor lijken, bedoeld in artikel 3 van die overeenkomst, afgegeven door de bevoegde autoriteit van de staat van herkomst.
3. Het vervoer te land van een lijk, afkomstig uit Nederland, naar België of Luxemburg ter bezorging aldaar, of omgekeerd, geschiedt ongehinderd, indien de bevoegde autoriteit van de gemeente van overlijden ingevolge de wettelijke voorschriften een verlof tot begraving of crematie heeft afgegeven en te zamen met het lijk niets wordt vervoerd dan grafkransen, bloemen en persoonlijke bezittingen van de overledene.
4. In de overige gevallen geschiedt het vervoer van een lijk uit Nederland naar het buitenland of omgekeerd ongehinderd, mits bij het lijk aanwezig is een verklaring, afgegeven door de bevoegde autoriteit van het land vanwaar het lijk wordt aangebracht, vermeldende de naam van de overledene en de plaats waarheen het lijk wordt vervoerd.
5. Bij binnenkomst van een lijk in Nederland dient het in het tweede en derde lid bedoelde laissez-passer, onderscheidenlijk het verlof tot begraving of crematie, dan wel de in het vierde lid bedoelde verklaring, te worden overgelegd aan de douane.

Artikel 12

1. Indien een lijk wordt vervoerd uit Nederland naar of door een van de staten heen die eveneens partij zijn in de Overeenkomst van Straatsburg of uit of door een van die staten heen naar Nederland wordt vervoerd, geschiedt dit in een kist die voldoet aan de bij of krachtens de artikelen 6 en 7 van die overeenkomst gestelde eisen.
2. In het geval van vervoer van een lijk, afkomstig uit Nederland, naar België en Luxemburg ter bezorging aldaar, of omgekeerd, en in de overige gevallen, bedoeld in artikel 11, vierde lid, geschiedt het vervoer van een lijk naar of uit het buitenland in een waterdichte kist.

Paragraaf 7. Lijken die Nederland worden binnengebracht

Artikel 13

Indien een lijk Nederland is binnengebracht op een zodanig tijdstip dat begraving of crematie binnen de door artikel 16 van de wet gestelde termijn van de zesde werkdag na die van het overlijden niet mogelijk is, vindt de begraving of crematie zo spoedig mogelijk daarna plaats.

Artikel 14

1. De ambtenaar van de burgerlijke stand van een gemeente waar een lijk dat afkomstig is uit een der staten die partij zijn in de Overeenkomst van Straatsburg, moet worden begraven of gecremeerd, verleent verlof tot begraving of crematie van dat lijk, indien hem het document, bedoeld in artikel 3 van die overeenkomst, wordt overgelegd.
2. Hij verleent het verlof eveneens voor een lijk dat afkomstig is uit een der staten die partij zijn in de Overeenkomst van Berlijn, indien hem het document, bedoeld in artikel 1 van die overeenkomst, wordt overgelegd.
3. Hij verleent het verlof eveneens voor een lijk dat afkomstig is uit enige andere staat, indien hem een verklaring als bedoeld in artikel 11, vierde lid, wordt overgelegd.
4. Het overgelegde document of de overgelegde verklaring wordt door de ambtenaar van de burgerlijke stand bewaard.
5. In afwijking van artikel 11 van de wet kan begraving of crematie van een uit België of Luxemburg afkomstig lijk plaatsvinden, indien aan de houder van een crematorium of een begraafplaats een door de bevoegde autoriteiten van de gemeente van overlijden ingevolge de wettelijke voorschriften afgegeven verlof tot begraving of crematie wordt overgelegd.

Artikel 15

Artikel 8 van de wet is niet van toepassing ten aanzien van een lijk dat Nederland is binnengebracht ter begraving, crematie of ontleding.

Artikel 16 [Vervallen per 01-01-2013]

Artikel 17

1. De burgemeester beslist uiterlijk op de derde dag na die van het binnenbrengen van het lijk op een aanvraag om een verlof tot ontleding als bedoeld in artikel 68, eerste lid, van de wet, indien hem een der in artikel 14 genoemde documenten wordt overgelegd.
2. Het overgelegde document wordt door de burgemeester bewaard.

Paragraaf 8. De wijze waarop wordt gehandeld met lijken van personen of van doodgeborenen, aan boord van Nederlandse schepen op zee overleden onderscheidenlijk ter wereld gekomen

Artikel 18

1. Met de lijken van personen, aan boord van een Nederlands schip op zee overleden, wordt zo gehandeld dat in de wijze van lijkbezorging alsmede de plaats daarvan kan worden voorzien overeenkomstig de wens van de overledene. Indien zijn wens niet bekend is, geschiedt de lijkbezorging overeenkomstig de wens van de niet van tafel en bed gescheiden echtgenoot, de geregistreerde partner of andere levensgezel dan wel, bij ontstentenis of onbereikbaarheid van deze, de naaste onmiddellijk bereikbare meerderjarige bloed- of aanverwanten tot en met de derde graad.
2. Met de lijken van doodgeborenen, aan boord van een Nederlands schip op zee ter wereld gekomen, wordt zo gehandeld dat in de wijze van lijkbezorging alsmede de plaats daarvan kan worden voorzien overeenkomstig de wens van de moeder of beide ouders.

Artikel 19

Voor zover geen wilsuiting als bedoeld in artikel 18 bekend is en niet anders is bepaald in de artikelen 20 tot en met 25 van deze paragraaf, wordt er zorg voor gedragen dat het lijk wordt teruggevoerd naar het land waar de overledene dan wel de moeder van de doodgeborene thuishoort, opdat in de lijkbezorging kan worden voorzien.

Artikel 20

Afhankelijk van de te verwachten duur van de periode waarin het lijk aan boord zal worden bewaard, geschiedt de bewaring na de dag van overlijden of dood ter wereld komen:

- a. voor een periode tot maximaal vijf dagen: afgezonderd van de opvarenden;
- b. voor een periode tot maximaal acht dagen: in een omgeving waarvan de temperatuur niet hoger is dan vier graden Celsius, verpakt in een hermetisch gesloten omhulsel;
- c. voor een periode langer dan acht dagen: in een omgeving waarvan de temperatuur niet hoger is dan vijftien graden Celsius onder nul, verpakt in een hermetisch gesloten omhulsel.

Artikel 21

Indien overeenkomstig artikel 18 de wens te kennen is gegeven dat het lijk overboord wordt gezet, geschiedt dit niet eerder dan 36 uur na het overlijden of dood ter wereld komen.

Artikel 22

Wanneer de gezondheidstoestand aan boord dit vordert, dan wel uitvoering van het bepaalde in een of meer van de artikelen 18 tot en met 21 van deze paragraaf in redelijkheid niet gevegd kan worden, kan de gezagvoerder, in afwijking van de artikelen 18 en 19, na overleg met een arts of, bij gebreke van deze, na overleg met leden van de bemanning het lijk binnen 36 uur na het overlijden overboord doen zetten.

Artikel 23

Indien het lijk overboord wordt gezet, wordt het in een stevig omhulsel verpakt en verzwaard met zodanig gewicht dat het zinken en onder water blijven van het lijk zijn gewaarborgd.

Artikel 24

Wanneer tekenen of aanduidingen van een niet-natuurlijke dood aanwezig zijn of wanneer in verband met andere omstandigheden een niet-natuurlijke dood niet uitgesloten geacht kan worden, wordt het lijk niet verplaatst dan

nadat door de gezagvoerder een onderzoek is ingesteld.

Artikel 25

Van het overlijden of dood geboren worden, van de wijze van bewaren van het lijk en van de duur daarvan, van de positie van het schip op het moment van het overboord zetten van het lijk, van de redenen daartoe en van het in voorkomende gevallen daaraan voorafgaande overleg, alsmede van de bevindingen van het in het artikel 24 bedoelde onderzoek, wordt melding gemaakt in het scheepsdagboek.

Paragraaf 9. De wijze waarop wordt gehandeld met lijken van personen, overleden op installaties ter zee

Artikel 26

In deze paragraaf wordt verstaan onder installatie ter zee: een installatie opgericht binnen of buiten de territoriale wateren op de bodem van het deel van de Noordzee waarvan de grenzen samenvallen met die van het aan Nederland toekomende deel van het continentale plat, ongeacht of de bodem gemeentelijk is ingedeeld.

Artikel 27

Bij vermoeden van overlijden van een op een installatie verblijvende persoon stelt degene die op die installatie is belast met het verlenen van medische zorg, of bij diens ontstentenis degene die met de leiding der werkzaamheden is belast, zich zo spoedig mogelijk met een arts in Nederland in verbinding, teneinde vast te kunnen stellen of betrokkene is overleden.

Artikel 28

Onverminderd artikel 9 van de Arbeidsomstandighedenwet, stelt degene die is belast met de leiding der werkzaamheden op de installatie, de officier van justitie te Amsterdam onverwijld in kennis van het overlijden van een persoon op de installatie, onder vermelding van de naam van de in artikel 27 bedoelde arts.

Artikel 29

Wanneer tekenen of aanduidingen van een niet-natuurlijke dood aanwezig zijn of wanneer in verband met andere omstandigheden een niet-natuurlijke dood niet uitgesloten geacht kan worden, wordt het lijk niet verplaatst dan met toestemming van de officier van justitie te Amsterdam.

Artikel 30

1. Behoudens in geval de officier van justitie te Amsterdam andere aanwijzingen met het oog op de opsporing van strafbare feiten geeft, draagt degene die is belast met de leiding der werkzaamheden op de installatie er zorg voor dat het lijk onverwijld wordt vervoerd naar het vaste land in Nederland.
2. Indien weersomstandigheden of andere bijzondere omstandigheden onverwijld vervoer beletten, dient het lijk op de installatie te worden behandeld voor bewaring en in een luchtdicht omhulsel op een zo koel mogelijke plaats te worden bewaard, tot het moment waarop de omstandigheden vervoer alsnog toelaten.

Artikel 31

1. Invoer van het lijk in Nederland geschiedt ongehinderd, mits aan de douane een verklaring wordt overgelegd, afgegeven door de officier van justitie te Amsterdam, vermeldende de naam van de overledene, diens nationaliteit en de plaats waarheen het lijk uiteindelijk wordt vervoerd.
2. Tenzij de officier van justitie te Amsterdam invoer in Nederland gelast met het oog op de opsporing van strafbare feiten is doorvoer vanaf de plaats waar het lijk is binnengebracht naar het buitenland toegestaan.

Paragraaf 10. De wijze waarop wordt gehandeld met lijken van de Nederlandse krijgsmacht in landen buiten Nederland

Artikel 32

1. Voor het geval in landen buiten Nederland door of vanwege Nederlandse militaire autoriteiten, ter uitvoering van een internationale overeenkomst, handelingen kunnen worden verricht inzake onderwerpen de wet betreffende, draagt de door Onze Minister van Defensie, in overeenstemming met Onze Minister van Justitie, aangewezen militaire autoriteit er zorg voor dat in die landen ten aanzien van lijken van leden van de Nederlandse krijgsmacht of civiele dienst en van hun gezinsleden zoveel mogelijk wordt gehandeld in overeenstemming met de bepalingen van de wet.

2. De in het eerste lid bedoelde militaire autoriteit oefent de bevoegdheden die ingevolge de wet toekomen aan de officier van justitie, uit in overeenstemming met de officier van justitie te Arnhem.

Paragraaf 11. Straf- en slotbepalingen

Artikel 33

Overtreding van artikel 3, 4, of 8 van dit besluit is een strafbaar feit in de zin van artikel 81, onderdeel 8°, van de wet.

Artikel 34

Na de inwerkingtreding van dit besluit berusten de krachtens het Besluit op de lijkbezorging (Stb. 1991, 252) vastgestelde regels en andere besluiten op dit besluit.

Artikel 35

Het Besluit op de lijkbezorging (Stb. 1991, 252) wordt ingetrokken.

Artikel 36

Dit besluit treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin het wordt geplaatst.

Artikel 37

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit op de lijkbezorging

Lasten en bevelen dat dit besluit met daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

's-Gravenhage, 4 december 1997

Beatrix

De Minister van Binnenlandse Zaken,
H. F. Dijkstal

De Minister van Justitie,
W. Sorgdrager

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
E. Borst-Eilers

Uitgegeven de achttiende december 1997
De Minister van Justitie,
W. Sorgdrager

BIJLAGE I. Model van verklaring van overlijden, af te geven door de behandelende arts

De ondergetekende

,

arts te

;

geboren op te

,

gewoond hebbende¹ te , overleden op

;

wonende^{1[2]} te

,

(datum)

(ondertekening)

verklaart te zijn behandelend arts van

(naam en voornamen voluit)

,

uit wie op te

een zoon/dochter^{1[3]} dood is geboren;

verklaart het lijk persoonlijk te hebben geschouwd;

indien de overledene minderjarig is op het tijdstip van overlijden, verklaart overleg te hebben gehad met de gemeentelijke lijkschouwer;

datum van overleg:

naam gemeentelijke lijkschouwer:

verklaart er van overtuigd te zijn, dat de dood ten gevolge van een natuurlijke oorzaak is ingetreden.

Krachtens artikel 6, tweede lid, Wet op de lijkbezorging is het de behandelend arts niet toegestaan als lijkschouwer op te treden, indien tussen hem en de overledene of de moeder van de doodgeborene bloed- of aanverwantschap tot in de derde graad of huwelijk bestond of bestaat.

BIJLAGE II. Model van de verklaring van overlijden, af te geven door de gemeentelijke lijkschouwer

De ondergetekende

,

lijkschouwer der gemeente

;

,

geboren op te

,

gewoond hebbende^{1[4]} te , overleden op

;

wonende^{1[5]} te

,

(datum)

(ondertekening)

verklaart gedurende de laatste twee jaar geen handelingen op het gebied van de geneeskunst te hebben verricht ten aanzien van

(naam en voornamen voluit)

uit wie op te

een zoon/dochter^{1[6]} dood is geboren;

verklaart het lijk persoonlijk te hebben geschouwd;

verklaart er van overtuigd te zijn, dat de dood ten gevolge van een natuurlijke oorzaak is ingetreden.

Krachtens artikel 6, eerste lid, Wet op de lijkbezorging is het de gemeentelijke lijkschouwer niet toegestaan als zodanig op te treden, indien hij gedurende de laatste twee jaar ten aanzien van de overledene of aan de moeder van de doodgeborene handelingen op het gebied van de geneeskunst heeft verricht en indien tussen deze en hem bloed- of aanverwantschap tot in de derde graad of huwelijk bestond of bestaat.

1 Doorhalen hetgeen niet van toepassing is

^ [2] Doorhalen hetgeen niet van toepassing is

^ [3] Doorhalen hetgeen niet van toepassing is

^ [4] Doorhalen hetgeen niet van toepassing is

^ [5] Doorhalen hetgeen niet van toepassing is

^ [6] Doorhalen hetgeen niet van toepassing is